

LIITE: Professori Juho Saaren ryhmän 12 esitystä ja hallituksen kommentit niihin

1. Luodaan Suomelle eriarvoisuuden vähentämispolitiikka ja sen systemaattinen seuranta

Useita olemassa olevia ja mahdollistavia toimia eriarvoisuuden vähentämisen valtavirtaistamiseksi on jo käytettävissä. Uutena kohdennettuna toimenä hallitus käynnistää seuraavaa hallitusta varten kansallisen lapsistrategian valmistelun.

2. Käynnistetään eriarvoisuuden, hyvinvoinnin ja sosiaaliturvan tutkimusohjelma

Hallitus hyödyntää olemassa olevia ja mahdollistavia prosesseja, kuten Strategisen tutkimuksen neuvoston kokonaisuuksia eriarvoisuutta koskevan tutkimustiedon vahvistamiseksi.

3. Demokratian instituutioiden kehittäminen vahvistamaan osallisuutta yhteiskunnassa:

Parannetaan nuorten ymmärrystä poliittisesta päätöksenteosta vahvistamalla koulujen demokratiakasvatustyötä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa. OM:n johdolla toteutetaan hanke, jossa kootaan yhteen opetusalan viranomaiset sekä mm. Ihmisoikeuskeskus. Tarkoituksena on koota ihmisoikeus- ja demokratiakasvatusta yhteen siten, että kouluille saataisiin yhteisiä aineistoja ja toimintamalleja.

STM ohjeistaa sote-palveluiden järjestäjiä niin, että tuetun asumisen, laitoshoidon jne. piirissä olevien ihmisten tosiasiallinen mahdollisuus käyttää äänioikeuttaan paranee.

4. Siirrytään porrastetusti koko ikäluokan kattavaan 5-vuotiaana alkavaan varhaiskasvatukseen poistamalla jo tällä vaalikaudella varhaiskasvatuksen eriarvoistavat säädökset ja käytännöt vanhempien vaihtelevissa työmarkkinatilanteissa, joustavien hoitopaikkojen tarpeissa, kotihoidon tuen ja varhaiskasvatusmaksujen kannustavuudessa.

Hallitus on alentanut varhaiskasvatusmaksuja n. 80 miljoonalla eurolla ja käynnistänyt 5-vuotiaiden maksuttomuuden kokeilun. Lisäksi hallitus antaa uuden varhaiskasvatuslain, joka vahvistaa varhaiskasvatuksen laatua. Kehysriihen uusina päätöksinä maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeiluja jatketaan ja laajennetaan ja varhaiskasvatuksen tasa-arvoa tuetaan uudella määrärahalta, jolla voidaan pienentää ryhmäkokoja ja palkata lisähenkilöstöä haasteellisilla alueilla toimivissa päiväkodeissa.

5. Lisätään kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ja hillitään asumiskustannuksia

Hallitus on käynnistänyt ja toteuttanut useita toimenpide-ehdotusta tukevia toimia. MAL-sopimukset ovat voimassa vuoden 2019 loppuun. Seuraavalla hallituskaudella näitä sopimuksia voidaan kehittää eriarvoisuustyöryhmän ehdotukset huomioon ottaen. Hallitus päätti kehysriihessä A-kruunun pääomittamisesta 50 miljoonalla eurolla. Hallitus pääomittaa 50 milj. eurolla yleishyödyllisen A-Kruunu Oy:tä. Päätöksen myötä A-Kruunu Oy voi lisätä vuosittaisen kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotantonsa 800 asuntoon, mikä on tuplasti viimevuotista enemmän. Tämä mahdollistaa rakentamisen lisäämisen Helsingin seudulla. Lisäksi A-Kruunun rakennuttamista voi myös laajentaa suurimmille kaupunkiseuduille.

6. Puolitetaan asunnottomuus

Hallituksen käynnistämä asunnottomuuden ennaltaehkäisemisen ohjelma AUNE jatkuu vuoden 2019 loppuun.

Hallitus haluaa puolittaa asunnottomien määrän vuoteen 2022 mennessä.

Hallitus päätti lisätä erityisryhmien investointiavustuksiin 5 milj. euroa vuosittain eli 20 milj. kehyskaudella. Raha kohdennetaan itsenäiseen asumiseen kykeneville asunnottomille välivuokrattavien asuntojen hankintaan markkinoilta. Lisäksi korvataan asunnottomien ensisuoja-asunnoilla.

7. Uudistetaan toimeentulotuki kannustavammaksi ja asiakaslähtöisemmäksi

Osallistavan sosiaaliturvan kokeilu ja perustulokokeilu ovat käynnissä. Työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista edistetään tulorekisterin käyttöönottolla sekä perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistuksen (Toimi) yhteydessä.

8. Luodaan omaishoidon tukeen valtakunnalliset kriteerit sekä yhteen sovitetaan työ ja omaishoito

Hallitus teettää seurantaselvityksen omaishoidon ja perhehoidon uudistusten vaikutuksista, jotka on toteutettu tällä hallituskaudella. Seurannalla selvitetään iäkkäiden palvelujen, omaishoidon ja perhehoidon käyttöä, muutosta ja kustannusten kohdentamista kunnissa. Tehtyjen uudistusten toimeenpanon tukea vahvistetaan osana ikäihmisten kotihoidon ja kaikenikäisten omaishoidon muutosohjelmaa.

STM asettaa selvityshenkilön työelämän ja omaishoidon paremman yhteensovittamisen keinojen tunnistamiseksi.

9. Otetaan huomioon moninaiset perherakenteet lapsiperheiden etuus- ja palvelujärjestelmässä

Lapsen etua vahvistava huolto- ja tapaamislaki annetaan eduskunnalle kevätkaudella 2018.

Useamman ministeriön yhteistyönä on selvityksessä eroperheiden vuoroviikkoasumisjärjestelyyn vaikuttavan lainsäädännön tilanne.

Kehysriihen yhteydessä hallitus päätti taloudellisesta tuesta adoptioperheille, yhden vanhemman perheille ja monikkoperheille sekä vähimmäispäivärahojen nostosta kaikkein pienimpien vanhempainpäivärahojen saajille.

10. Ylivelkaantumisen vastaiset toimenpiteet:

Oikeusministeriö on käynnistänyt kuluttajaluottojen myöntämiskäytäntöjen uudistamiseen tähtäävän lakihankkeen.

Hallitus panostaa ylivelkaantuneiden aseman kohentamiseen vuositasolla yhteensä 9 milj. euroa, vuosina 2019–2022. Tämä kohdistetaan talous- ja velkaneuvontaan, ulosotossa tehtävään velallisten neuvotaan ja tuomioistuinkäsittelyjen nopeuttamiseen. Tästä varataan myös vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäisemiseen 1 milj. euroa vuosina 2019–2020. Talous- ja velkaneuvonnan resursseja lisätään 5 milj. euron lisämäärärahalla, jolla turvataan palvelun alueellinen saatavuus ja kehitetään velkaongelmia ennaltaehkäisevää yhteistyötä. Lisäresursseilla parannetaan viestintää talous- ja velkaneuvonnan palveluista. Ulosotossa lisätään neuvontaa, jolla pyritään auttamaan

ensimmäistä kertaa taloutensa kanssa ongelmiin joutuneita. Samalla kehitetään talous- ja velkaneuvonnan sekä sosiaalityön välistä yhteistyötä.

11. Varmistetaan yhtenäiset mielenterveys- ja päihdepalveluiden laadun kriteerit

Hallitus laatii mielenterveysohjelman. Ohjelman osana valmistellaan sosiaalisen tukeen sekä mielenterveys- ja päihdehoitoon soveltuva malli, jossa perustason mielenterveyshoito toteutetaan koordinoitusti maakunnan ja sitä tukevan erityisvastuualueen tukemana.

Itsemääräämisoikeus-, mielenterveys- ja päihdelainsäädännöt uudistetaan tällä kaudella.

12. Kehitetään suonensisäisten huumeiden käyttäjien palveluiden yhdenvertaisuutta ja saatavuutta

Osana NEET-työtä käynnistetään ennalta ehkäisevä huumeidenkäytön vastainen toimintaohjelma (STM, OKM ja SM).

Huumeiden käyttäjien palveluiden yhdenvertaisuuden ja saatavuuden kehittäminen toteutetaan työryhmän esityksen mukaisesti osana kansallista C-hepatiittistrategiaa.